

CUVÂNT DE ÎNVĂȚĂTURĂ
LA DUMINICA ÎNFRICOȘATEI JUDECĂȚI
(10 MARTIE 2002)

Evenimentul cel mai mare din istoria omenirii o să fie Judecata cea de pe urmă. Așa a orânduit Dumnezeu, să fie pentru oameni această judecată. Va fi de față toată făptura... Oamenii, de la începutul lumii, sfinții toți și Dreptul Judecător. Se vor judeca, cu dreptate și cu dragoste dumnezeiască, toți cei care au trăit pe pământ de la începutul lumii și până atunci. Fiecare își va primi locul cu dreaptă judecată, dovedind cu faptele pentru el. În legătură cu lucrul acesta, multe lucruri s-au scris. Este lucrul cel mai de seamă, cel mai important din istoria omenirii, pentru că pecetluiește viața întregii omeniri de pe Pământ. Am auzit în cântările care s-or citit, cum se vor deschide cărțile. Și, la fel, Sfânta Evanghelie care s-a citit tot cu deschiderea cărților a început.

⁵⁰ Cf. Matei 11, 29.

Despre deschiderea aceasta a cărților este mult de vorbit... Poporul simplu crede că e o credință, așa. Dar, ne spune o învățătură a Bisericii că de-a lungul întregii vieți fiecare om are un înger păzitor. Mai sunt și diavolii care ne înconjoară permanent. Și fiecare scrie tot ceea ce face omul, tot ce gândește, tot ceea ce vorbește... Scrie într-o carte, cartea vieții omului. Scrie îngerul păzitor toate cele bune și scriu și vrășmașii toate relele pe care le facem. Și, la sfârșit, la Judecata Înfricoșată, se vor deschide cărțile și se va citi tot ceea ce a făcut fiecare om în viața lui. Se spune așa pentru că, omenește vorbind, însemnările se fac în cărți, în scris, și, atunci, și ținerea de minte a tuturor acestor lucruri trebuie să fie scrisă undeva.

Practic, însă, aceste cărți, cum vă spuneam și altădată, suntem noi înșine. Omul, la tot ceea ce gândește el, la tot ceea ce face el, la tot ceea ce vorbește, participă cu toată ființa lui, cu simțirea lui, cu gândirea lui. E normal să fie așa. Și, atunci, această trăire a fiecărei clipe de viață ne lasă niște urme, potrivit cu felul trăirii pe care am avut-o. Omul se modelează, se prefăce în creșterea lui de la naștere până la moarte, se prefăce cu tot ceea ce a făcut și ceea ce a gândit și ceea ce a vorbit el în viața lui. Lucrul ăsta e dovedit și de știința asta, genetică. S-a constatat că fiecare om este o ființă unică. Oricâți oameni au fost, sunt și vor fi, niciodată nu or să fie doi oameni identici. Fiecare om are elementul lui propriu, trăsăturile generale sunt aceleași, dar în amănunt fiecare om este o ființă unică, așa a făcut-o Dumnezeu. De unde se vede și măreția și înțelepciunea și puterea lui Dumnezeu, Care știe să facă oameni unici, la nesfârșit. Așadar, toate lucrurile pe care le făptuim contribuie la prefacerea, la modelarea omului. Lucrurile se observă, pe undeva, și pe dinafară, căci la fiecare transpare pe chipul lui dacă face fapte bune, dacă are anumite virtuți sau dacă e un om rău. Atunci capătă un chip înfricoșat, un chip urât, uneori de criminal. Un om bun are un chip frumos, dovedind o așezare bună. Virtuțile și păcatele se văd pe chip și în comportare. Dar atunci, la sfârșitul vieții, toată lumea va vedea ceea ce e scris în cărți, adică fiecare va apărea în forma în care s-a con-

fecționat el prin tot ceea ce a făcut și a gândit. Toate trăirile lui și toată viața îi vor apărea pe înfățișarea cu care se prezintă la Înfricoșata Judecată. Ați văzut unele relatări despre Înfricoșata Judecată. Și Sfântul Nifon al Constanțianeii care vorbește de Înfricoșata Judecată. Este o vedenie, cea cu sârbul care nu credea în Judecata de la urmă și atunci i s-a arătat o vedenie cu Înfricoșata Judecată. A văzut când au venit păcătoșii. Fiecare era strâmbat potrivit cu păcatele pe care le-a făcut. Care a înșelat, care a făcut păcate urâte, care jertfire la idoli... Fiecare apărea în înfățișarea pe care și-a făcut-o prin faptele sale, cu tot ceea ce a gândit el. Și va fi mare rușine pentru fiecare păcătos să apară în felul acesta. Dacă nouă ne e rușine să apărăm cu lucrurile rupte în fața unui om pe lumea aceasta... Dar atunci toată lumea îl va vedea pe fiecare, ca într-o oglindă, cu tot ceea ce a făcut în cursul întregii sale vieți. Simplu, aceasta va fi pecetluirea pentru vecie a fiecăruia. La Înfricoșata Judecată. Noi citim multe despre cele veșnice, despre focul cel nestins... Biserica este o flacără imensă de foc făcută peste Tartarul celui înghețat, cu viermii cei neadormiți, cu sfârșirea vieții.

Lucrul acesta a dat mult de gândit teologilor, Părinților Bisericii. Noi auzim în biserică, la Sfânta Evanghelie, că așa de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât L-a dat pe unicul Său Fiul ca să moară pentru oameni. „Că bun și iubitor de oameni ești, Doamne!”, „Că milostiv și iubitor de oameni ești Dumnezeu-le!”... Peste tot vedem că Dumnezeu este dragoste, este bunătate, este iubire nesfârșită față de oameni și pe toate Le-a făcut din dragoste, dusă până la a-L da spre jertfire pe Fiul Său. Așa de mult a iubit Dumnezeu lumea că până și pe Fiul Său L-a dat întru răscumpărare pentru oameni⁵¹. Întruparea Domnului Hristos s-a făcut pentru dragostea cea mare a lui Dumnezeu, întru răscumpărarea oamenilor. Lumea e creată, și asta o zic Sfinții Părinți, într-un act de milostivire, de dragoste a lui Dumnezeu, ca să se bucure și alte făpturi de minunățiile pe care Le are. Și, de-o dată, ne trezim la Înfricoșata Judecată.

⁵¹ Cf. Ioan 3, 16.

Dumnezeu este lumină și dragoste, și ne trezim cu viermi și cu foc și cu gheață și cu scrâșniri de dinți. Cum se potrivește treaba asta? Au fost unii dintre Părinți care au zis: nu se poate așa ceva! Dumnezeu este milostiv. L-a făcut Dumnezeu pe om din bunătate și din milostivire. Cum, ce fel de bunătate e aceea, că apoi Se bucură Dumnezeu să-i trăsnească și să-i arunce în focul cel veșnic? Cum să pedepsească Dumnezeu niște ființe nenorocite, amărâte? Toată lumea trăiește din bunătatea și dragostea Lui. Nici un om n-ar avea această plăcere, ca să-i chinuiască pe veci pe alții? Cum se poate ca pentru un păcat pe care l-a făcut temporar, omul să fie chinuit în vecii vecilor, cu foc și cu pucioasă și cu celelalte. Au fost mulți Părinți care s-au întrebat în legătură cu aceasta. Nu este corectă această înțelegere, nu trebuie înțeles *ad litteram*, nu trebuie înțeles omenește.

Sfântului Nifon al Constanțianeii îi apare că, după ce s-au înfățișat cele două tabere de oameni, unii la dreapta și unii la stânga, Dumnezeu S-a arătat pe scaunul de judecată. Și a apărut dinspre Răsărit spre Apus un fluviu imens de foc care curgea cu mare zgomot prin fața tronului Judecății. Și, înainte de a începe Judecata, Dumnezeu a pus să-i încerce pe toți cu foc. Și au trecut întâi dreptii. Ei au trecut prin fluviul de foc și, în partea cealaltă, au ieșit și mai străluciți și mai luminoși. Și când au intrat și păcătoșii n-au putut să mai iasă dincolo. Toate lucrurile au ars, au fost mistuite de foc și au rămas să fie chinuiți de foc. Ce vrea să spună treaba asta? Fluviul acela de foc nu este altceva decât dragostea cea nesfârșită a lui Dumnezeu, care înconjoară și îmbracă toată făptura cu bunătatea și cu milostivirea Sa. Această dragoste lucrează potrivit cu așezarea pe care o are fiecare om. Deci este de foc. Aurul, dacă-l pui în foc se topește și se face mai strălucitor, adică se duce „rugina” aurului. Metalele prețioase se curăță prin foc de „rugină” și devin mai strălucitoare. Lemnul dacă-l pui în foc arde și se mistuie. Dragostea lui Dumnezeu este aceeași și pentru lemne, și pentru aur, dar din cauza constituției specifice a fiecărui dintre elemente, unele se comportă într-un fel și altele în alt fel. Sfântul Maxim spune la fel. Zice: „*Uite ceara dacă o pui în*

fața soarelui se topește, se înmoaie. Lutul, pământul însă se face tare ca piatra. Soarele este același, dă aceeași lumină, are aceeași revărsare de căldură, dar materialele se comportă în chip diferit, după constituția lor. Așa și față de dragostea lui Dumnezeu care se revărsă neconținut din vecii vecilor și până în vecii vecilor. Ea este neschimbată atât pentru cei din iad, cât și pentru cei din rai. Ea este aceeași, dar fapta lui Dumnezeu se comportă diferit potrivit cu așezarea pe care o are. Cei care L-au iubit pe Dumnezeu vor avea nemărginită bucurie, vor intra într-o bucurie. Cei care au fost împotriva lui Dumnezeu, care L-au urât pe Dumnezeu nu vor putea să se împărtășească din această dragoste, ci vor fi chinuiți de păcatele pe care le-au făcut.” Astea vor fi muncile iadului... De aceea, să fim cu băgare de seamă cu ce zidim, cu paie, cu lemn, cu fier, cu aur... Noi vom fi cercați ca prin foc. Faptele rele nu intră dincolo. Omul este o ființă dăruită de Dumnezeu cu multe daruri, ca să facă bine, și se trezește la sfârșitul vieții că n-a făcut nimic bun. Și atunci se găsește gol în fața lui Dumnezeu, cu o conștiință care îl tiranizează, care-l chinuiește. Îl chinuiesc relele pe care le-a făcut. Pe cel care s-a desfrânat îl chinuiește într-un fel, pe cel care a murit cu ură și cu vrăjmășie într-alt fel... Fiecare, după felul păcatului său, va fi chinuit ca prin foc. Așa vor fi chinurile. Omul care a intrat în iad nu se poate împărtăși de dragostea lui Dumnezeu, de bucuria ei și de revărsarea de bunătate care să-l facă pe om fericit. Omul este chinuit de această stare, în care își vede păcatele grele pe care le-a făcut. De aici, grija cea mare pe care o are Biserica față de „adâncul de păcate”, de păcatele dinlăuntru, nu numai de cele dinafară.

Păcatele pe care le face omul îl prefac, îl schimbă pentru viața de veci. Omul să fie foarte grijuliu la ce gândește, să nu nutrească sentimente negative și rele în conștiința lui. Să se străduiască tot timpul să se curețe de ele prin spovedanie, prin fapte bune. Și, în felul acesta, ne pregătim pentru viața de dincolo. Dacă nutrim sentimente negative, rele, pătimase, stricăcioase astea vor fi muncile de veci care ne vor chinui.

De aceea, zic, Biserica pune multă grijă pentru curățirea sufletească. Și, acum la începutul Postului, ne-aduce aminte de Înfricoșata Judecată, pentru că o să vină o vreme când o să se pecetluiască tot ce-am făcut. Și vine Sfântul și Marele Post care este o ocazie deosebită să ne curățim. Să ținem drepte simțirile și așezarea noastră sufletească, ca să ajungem, la sfârșit, cu bine la Judecată, unde-om merge cu inimile.

Despre Înfricoșata Judecată, s-a citit aicea și o să mai citim, avem acea vedenie a Sfântului Nifon al Constanțianei. Și, lucru foarte interesant, manuscrisul acesta cu vederea Înfricoșatei Judecăți s-a găsit la mănăstirea Dionisiu și s-a tipărit. Și, de la Dionisiu manuscrisul vechi o ajuns și în Țările Românești, de mult, cu sute de ani în urmă. Și un cercetător mare de artă din țară⁵², a văzut că scena Judecății de la monumentele din Moldovița, Sucevița, Voroneț, pictate în exterior, au fost inspirate de cartea aceasta. Lucrul acesta este foarte interesant. El are foarte mare însemnătate pentru că arată că poporul românesc, la vremea aceea, a avut un înalt nivel de viață duhovnicească. Aceste frumuseți ale vieții creștine, care sunt sfintele biserici, au fost făcute cu o înțelegere duhovnicească foarte înaltă, care face cinste poporului român. Și la Voroneț, și peste tot, în toate țările, pretutindeni este pictată Înfricoșata Judecată ca fiind evenimentul cel mai de seamă al omenirii. De aceea, să nu trecem cu vederea evenimentul acesta și vrem să ne gândim cu multă seriozitate la viața noastră personală, la tot ceea ce facem. Să ne șlefuiim, să ne pregătim cu nădejde că vom găsi hărnicia cea bună, ca să nu fim în partea cea de-a stânga la Judecată. Spune tot la Sfântul Nifon, că, atunci când a apărut Crucea pe cer și înfricoșatul Judecător, erau mulțimi mari de lume acolo, miliardele de oameni. Unii au început să se lumineze și să se înalțe întru întâmpinarea Domnului în văzduh. Dar cei mai mulți au rămas jos, marea majoritate au rămas jos,

⁵² Sorin Dumitrescu în lucrarea sa incitantă și controversată Chivotele ecumenice ale lui Petru Rareș și modelul lor ceresc, Ed. Anastasia, București, 2001.

nu s-au ridicat. Sunt puțini aceia care s-au ridicat, cei mântuiți, adică. Este un lucru extrem de important pentru viața noastră sufletească și trebuie să-i dăm, cu seriozitate, atenție. De aceea Sfânta Biserică a pus să se țină post acum, ca să atragă atenția asupra evenimentului acesta mare al Judecării de Apoi.

Săptămâna asta, care vine, iarăși are zile de dezlegare, cum știți. Slujbele cuprind mai multe lucruri privitoare la Post, pregătitoare pentru Post. La Utrenie, la Vecernie, la stihoavnă se cântă cântări din Triod, cântări de pregătire pentru Sfântul Post.